СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 295. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, пятниця, 19-го грудня 1947. No. 295. JERSEY CITY and NEW YORK, Friday, December 19, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ГОЛОСЯТЬ ПРАВДУ ПРО АМЕРИКУ ПРОТИ СОВЕТСЬКОЇ НЕПРАВДИ

Вашингтон, 17 грудня.—Діючий секретар стейту Роберт А. Ловет виявив під час пресової конференції що Злучені Держави почнуть негайно відбивати всі советські перекручування й неправди, кидані на адресу Америки. Америка буде відповідати стверджуванням правдивих фактів у відповідь на советські вивидумки. Загалом уряд Америки не оставить без відповіди ніякої неправди, киданої Советами і буде відбивати кожний удар своїм ударом. Це буде йти через міжнародню радіеву програму „Голос Америки", висилану по цілому світі.

Початок до такої акції зробить секретар стейту Джордж С. Маршал після свого повороту з Лондону. Він подасть у правдивім насвітленні звіт з перебігу пятницю 19 грудня, починаючи від 10 год. ввечері. Він подасть у правдивім насвітленні звіт з перебігу конференції міністрів Чотирьох Потуг і причини її розбиття.

ЗАПОВІДАЮТЬ ВОЄННУ КОНТРОЛЮ НА ЗБІЖЖЯ

Вашингтон. — Секретар рільництва Клинтон П. Андерсон випрацював текст резолюції, яку мав би ухвалити конгрес для заведення контролі над збіжжям на воєнний лад після часу, призначеного на добровільну ощадність, тобто після 31 січня 1948. Це потрібне тому, що власники горалень відмовилися обмежити вживання збіжжя до 2,500,000 бушлів кожного місяшя. Андерсон сказав, що він хоче недопустити до повторення такого явища, яке сталося недавно, коли то після добровільного щадження у вересні горальники зужили подвійну кількість збіжжя в жовтні.

Сенатська буджетова комісія зажадала від Андерсона, щоб він явився перед нею в пятницю і виявив збіжені трансакції таких людей, які використували свої звязи з урядовцями для гри збіжжям на біржі для своїх особистих цілей.

КРАВЕЦЬКА ЮНІЯ НЕ ПІДТРИМАЄ ВОЛЕСА.

Ню Йорк. — Кравецька юнія Амалгамейтед Клотинг Воркерс оф Амеріка відкинула жадання Прогресивних Громадян Америки, щоб юнія підтримала кандидатуру Генрія А. Волеса на монінацію на президента Злучених Держав з рамені згаданих „поступовців". До організацій, які хочуть створити третю політичну партію для кандидатури Волеса, належить Американська Партія Праці з Ню Йорку, опанована комуністами. В організації з назвою Прогресивні Громадяни наступив розлам при вирішуванні кандидатури Волеса, бо містоголова цеї організації, д-р Френк Кінґдон, уступив зі свого становища саме з причини форсування Волеса на кандидата.

ПРОТИКОМУНІСТИЧНА ПРОГРАМА АМЕРИКАНСЬКИХ ПОЛЯКІВ.

Шікаго. — Після дводневих нарад бувшого польського премієра польського кабінету на вигнанні в Лондоні й віцепремієра уряду у Варшаві, Станіслава Міколайчика з урядом Польсько-Американського Конгресу, осягнено повну однозгідність в справі поборювання комуністів. Резолюція, опрацьована після нарад, обіймає 6 точок. У них стверджено, що Польща опинилася тепер під комуністичною диктатурою й це повинно обєднати всіх поляків до боротьби проти комунізму, „як найбільшої небезпеки для світу взагалі, а з окрема для існування Злучених Держав"; що договір з Ялти дав початок до знівечення незалежности Польщі; що обовязком усіх поляків, без огляду на політичні переконання, є боронити західних границь Польщі; що конгрес радо вітає втікачів зпід комуністичного режиму в Америці як співпрацівників для польської справи.

ЖИДІВСЬКИЙ АРХІВ У СИНСИНАТІ.

Синсинаті, Огайо. — Тут заложено Американсько-Жидівський Архів, у якому будуть призбирані матеріяли для студій жидівсько-американської історії. Директором Архіву є д-р Джейкоб Р. Маркус, професор жидівської історії в Жидівській Обєднаній Колеґії. Він взвав жидівські конґреґації присилати до Архіву такі матеріяли, як протоколи, касові книжки, журнали, метрики й інші рекорди.

РОСІЙСЬКА ПРАВОСЛАВНА АКАДЕМІЯ В НЮ ЙОРКУ.

Ню Йорк.—На нарадах в Юніон Тіолоджікал Семінарі складено плян заложення духовної академії як осередка для виховування священиків Російської Православно Церкви,, яка не стоїть під диктатом московського патріярха. Це є перша того роду академія на Західній Півкулі. Рух за заложення академії стоїть під проводом єп. Івана, з Бруклина; Бориса Бахматєва, професора Колюмбійського університету, який був амбасадором в Америці за режиму Керенського; д-ра Генрія Лейпера, генерального секретаря Світової Ради Церков. Академія мала б бути звязана якимсь способом з університетом Колюмбія.

Америка перебирає на себе утримання британської частини Бізонії

Вашингтон, 17. грудня. — Злучені Держави остаточно згодилися перебрати на себе утримання британської частини окупованої Німеччини коштом $400,000,000, але з засторогою, що Америка дістане контролюючий голос в господарських справах цілої західної Німеччини. Відповідну умову підписав діючий секретар стейту Роберт А. Ловет і Вилйєм Стренґ, політичний дорадник британського команданта в Німеччині. Досі Америка й Британія доплачували до втримання західної Німеччини по рівнім пайкові, тобто по $400,000,000 річно. Британія повідомила Америку ще в вересні, що вона дальше не всилі втримувати свою частину Німеччини тому, що її бракує долярів. Теперішні кошти втримування обох злучених частин західної Німеччини — „Бізонії" — будуть виносити більйон долярів річно. Британія ще доплатить в наступному році пайок в сумі $121,000,000.

ВЕДЕМЕЙЕР ЗА ДОПОМОГУ КИТАЄВІ ПРОТИ КОМУНІСТІВ.

Вашингтон. — Ген. Алберт С. Ведемейер зажадав від сенатської буджетової комісії дати всяку можливу допомогу, включаючи йвійськові матеріяли, китайському урядові, що стоїть під проводом недавно вибраного президента Чіянг-Кай-Шека. Це мала б бути допомога на сповнення американської програми поборювання комунізму по цілому світі. Ген. Ведемейер не виявив перед комісією змісту своєї розмови й тайного звіту, складеного президентові Труманові після свого повороту з Китаю,Японії й Кореї, де він перебув минулого літа, прослідкуючи відносини. Ведемейер перебув на Далекому Сході 10 років, між ін. він був командантом американських військ у Китаю після уступлення ген. Джозефа Стилвела в 1944 році.

ОСТИН ВКАЗУЄ РОСІЇ ЯК МОЖНА ПОЗБУТИСЯ СТРАХУ.

Шікаго. — Перед Радою Чужинних Відносин виголосив промову американський делегат до Обєднаних Держав Ворен Б. Остин, а в ній подав способи, як Росія може позбутися страху перед інвазією. Це такі способи: терпелива і постійна праця в Обєднаних Державах через її усі комісії й органи; допомогова акція Росії для стримання голоду; співпраця з цими державами, які започаткували політику самопомочі в Европі. Загалом Остин радив показати ділом, що страх Советів перед наїздом або нападом є неоправданий.

З фронту У. П. А. в Чехословаччині

ДІЇ У.П.А. В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ; ДАЛЬША МОБІЛІЗАЦІЯ МІСЦЕВИХ КОМУНІСТІВ.

Прага, 10 грудня. (Повітряною поштою до Свободи)—ІК—Після героїчного рейду поодиноких відділів УПА через територію Чехословаччини та після того, як деякі відділи пробилися в західні зони Німеччини а інші згідно з наказом Верховного Командування знову вернулися в Україну і там продовжують свої дії проти большевицької окупантської влади, теж Чехословаччина не перестане бути тереном всіляких тактичних дій У.П.А. В останньому чеська преса знову подала цілий ряд інформацій про появу малих відділів У.П.А. в поодиноких районах країни. Орган чехословацького міністерства війни, „Наше Войско" в ч. 47 приніс довшу ілюстровану статтю п. з. „Партизани (комуністичні — прим. кореcп.) в боротьбі проти бандерівців в Чехах". Інтересно, що в статті ця урядова газета вже теж користується назвою УПА і Українська Повстанча Армія. В статті підноситься заслуги чеських комуністичних партизанів, які добровільно зголосилися до боротьби проти УПА, відгукнувшись на урядовий заклик про 10,000 корон (200 долярів) нагороди за кожого зловленого, або вбитого вояка УПА. В статті подано три ілюстрації з такими підписами: 1. Нашому (чеському — прим. кореcп.) громадянству відомо, що партизани (комуністичні; прим. кореcп.) добровільно зголосилися до співпраці з армією і членами С.Н.Б. (чеська НКВД — прим. кореcп.) проти членів УПА, які переходять нашою територією не тільки в Словаччині, але теж і на Мораві та в південній Чехії. Тому міністерство народної оборони зарядило, щоби партизани-добровольці перейшли окремий вишкіл і опісля їх приділено до оборони величезних лісів довкола замкових руїн Ляндштайн біля Старого Міста. 2. Наступ наших (чеських — прим. кореcп.) партизанів на криївку УПА. 3. Ранений вояк УПА, якого взяла в полон чета „Ярослав" спільно з С.Н.Б. Звертається увагу, що потрібно було аж цілої чоти большевицьких партизанів і в додатку допомоги С.Н.Б., щоб взяти в полон одного вояка УПА та ще й раненого. В статті органу міністерства оборони вже нічого не згадується про обіцянку того ж міністерства зліквідувати відділи УПА на терені Чехословаччини найпізніше до дня 15-го листопада. Побіч подана репродукція ілюстрації зі згаданого органу „Наше Войско".

Полонений чехами ранений вояк УПА

БОЛЬШЕВИЦЬКА ПРОВОКАЦІЯ В СПРАВІ ПОЛОНЕНИХ ВОЯКІВ У.П.А. „Відкривають" організацію втечі полонених з тюрми та домагаються видачі Советам.

Прага, 11 грудня. (Повітряною поштою до Свободи)—ІК—Словацька комунстична газета „Народні Оброда", що появляється в Братиславі та редактором якої є Х. Гусак, що недавно організував напад на Словацьку Народну Раду з метою вбити президента Словацької Демократичної Партії, Литріха, відкрила ще одну „сензацію" щодо полонених вояків УПА. В числі з 4-го грудня газета подає вістку, що чехословацька служба державної безпеки заарештувала директора Жілінської тюрми, Івана Петора, та кількох молодих громадян цеї місцевости під закидом, що вони „за вказівками одної тайної організації" підготовляли визволення з тюрми замкнених там полонених старшин і вояків УПА, м.і. Шигельського, Вацика, Проця, Слимака, Левицького, Лукіяновича та Гарасимюка. „Народні Обрада" остерігає, що подібні проби визволення українців з тюрми можуть повторитися і тому домагається їх негайної видачі Советам.

НА СІЧЕНЬ СКЛИКАНО СЕСІЮ ВЕРХОВНОЇ РАДИ СССР.

Лондон, 18 грудня. (ЮП) — Московська радіовисильня сьогодні вранці повідомила про скликання сесії Верховної Ради Советського Союзу на день 30-го січня в Москві. Звертається увагу, що перша з двох річних сесій Верховної Ради СССР звичайно починалася найшвидше в березні кожного року.

ЗАКІНЧИЛАСЯ СЕСІЯ КОМІСІЇ ЛЮДСЬКИХ ПРАВ.

Женева, Швайцарія, 17 грудня. Комісія Людських Прав в ООД закінчила тут сьогодні свою сесію, приготовивши новий проєкт декларації людських прав. Поодинокі учасники нарад на кінцевій пресовій конференції підреслювали важливість виконаної на цій сесії роботи.

СОВЄТИ РОБЛЯТЬ УСТУПКИ

ЗМЕНШУЮТЬ СВОЇ ДОМАГАННЯ ДО АВСТРІЇ.

Лондон, 17 грудня. Після зірвання конференції закордонних міністрів в справі Німеччини, їх заступники продовжують тут свої наради в справі мирового договору з Австрією. Сьогодні наглим зворотом у своїх домаганнях до Австрії Совєти дали до пізнання, що вони й в майбутньому бажали б використати Раду міністрів для дипломатичних переговорів. Совєтський представник насамперед прийняв в основному довго оспорювані французькі пропозиції щодо Австрії та зменшив до двох третих советські домагання до австрійської нафти, переломлюючи цим до деякої міри „мертву точку", в якій наради в цій справі вже від місяців зупинилися. Представники західних великодержав з вдоволням прийняли цей зворот в становищі Совєтів, хоча ніхто не робить собі ілюзій щодо його причин і наслідків. Вважається, що совєти цим тільки бажали б злагіднити дипломатичне напруження, яке повстало після зірвання з їх вини конференції Ради міністрів та пробують „грати на час" другорядними уступками, побоюючись повного зірвання дальших допломатичних торгів.

НАРАДИ В СПРАВІ ЕВРОПИ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ БЕЗ СОВЄТІВ.

Лондон, 17 грудня. — Міністри закордонних справ Америки, Британії і Франції, безпосередньо після зірвання конференції „чотирьох великих" та виїзду Молотова до Москви відбули цілий ряд розмов на тему Німеччини та західної Европи взагалі. В дипломатичних колах вважають, що вислід цих нарад вже швидко матиме практичне значення і він остаточно завершить думку поділу Німеччини, а в дальшому Европи і світу на два табори, зглядно матиме у висліді ізоляцію Совєтів від міжнародніх справ.

ЗАПОВІДАЮТЬ ЗМІНУ В ЗАКОРДОННІЙ ПОЛІТИЦІ БРИТАНІЇ.

Лондон, 17 грудня. — На завтра заповіджено тут засідання британського уряду, на якому головним предметом нарад будуть дальші напрямні британської закордонної політики. Вважається, що зірвання з вини Совєтів конференції Ради закордонних міністрів готово стати теж „зворотним пунктом" в закордонній політиці Британії, головно як іде про відношення до Совєтів, наладнання справи Німеччини та головно щодо негайного практичного здійснення Пляну Маршала. Загально видвигається критичні думки щодо секретаря закордонних справ, Ернеста Бевина, якому закидується, що він занадто довго та занадто поблажливо короводився зі Совєтами.

ПОЛІТИЧНА БОРОТЬБА В ІТАЛІЇ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ.

Рим, 17 грудня. — Під час сьогоднішніх нарад італійської Конституційної Асамблеї ліві соціялісти разом з комуністами відновили свої випади проти переорганізованого і вже пятого з черги уряду премієра де Ґаспері, до якого їх і цим разом не прийнято. Провідник лівих соціялістів остеріг премієра, що таке становище може „заставити робітничу клясу відступити від законних метод політичної боротьби". Уряд продовжує поборювати комуністичні страйки, що в останньому часі дещо обмежилились, але продовжують паралізувати господарство країни та загрожувати внутрішньому ладові й мирові.

ФРАНЦУЗЬКІ РОБІТНИКИ ПРОТИ БОЛЬШЕВИКІВ.

Париж, 17 грудня. — У французькій Генеральній Конфедерації Праці завтра має початися формальна кампанія за вичищення цеї робітничої організації від комуністичних провідників, головно льокальних та обласних. Соціялісти остаточно зірвали з комуністами, а уряд дальше з успіхом продовжує боротьбу проти підривного колуністичного руху.

ФРАНЦУЗИ ЕНТУЗІЯСТИЧНО ВІТАЮТЬ АМЕРИКАНСЬКУ ПОСИЛКУ З „ПОТЯГУ ДРУЖБИ".

Лє Гавр, Франція, 17 грудня.—До місцевого порту прибув сьогодні американський пароплав, що привіз зібрані „Потягом Дружби" по цілій Америці подарунки від американського народу для французів. Порт був замаяний американськими і французькими прапорами, а населення міста ентузіястично вітало пароплав в порті. Місцева преса підкреслює, що тоді, як Кремль насилає Франції своїх агентів для підривної роботи, Америка посилає хліб.

БОЛГАРСЬКО-АЛЬБАНСЬКИЙ ДОГОВІР.

Софія, Болгарія, 17 грудня (АП). — Сьогодні тут проголошено підписання болгарсько-альбанського договору приязні і взаємної оборони, подібно як це вже зліпила Москва між усіми іншими балканськими країнами. В коментарах до цего останнього договору додається, що обидві країни виступлять проти Провірочної Комісії О.Д., завданням якої є наглядати над розвитком подій на кордонах з Грецією.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3. 1917 authorized July 31. 1918.

ПЕРЕДПЛАТА. Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA." P. O. Box 346. JERSEY CITY 3, N. J.

ВИЗВОЛИТИ І ВРАТУВАТИ ЦІЛУ ЕВРОПУ!

Вендел Вилкі, що як республиканський кандидат на президента держави малощо не побив при виборах Френклина Рузвелта, вернувши зі своєї подорожі по світі написав книжку „Один світ", яка розійшлась в понад мільйон примірниках і викликала широку агітацію за „одним світом". Як звичайно буває у випадках, коли хтось піднесе клич, що гарно звучить, люди не входять у саму глибину справи, а тішаться гарним звуком, милими словами. Тоді трапляється хтось зручніший, що натягає цей клич на свою користь. Так і сталось з кличем Вилкія про „один світ", яким покористувалась большевицька пропаганда, щоб переконувати американців „зрозуміти" Совети та їхній спосіб думання ради „одного світу".

Щоб заіснував „один світ" зі советською людиною і цею неволею, яку готує Кремль для цілого світу, не дай Боже. Одначе повинен би бути „один світ", в якім усі люди повинні би бути свобідними, а народи не терпіти під диктатурами та тоталітаризмами. Повинен би теж бути один світ", в якому люди жили б у добробуті, а держави не мали б потреби зі собою воювати за сирівці, ринку збуту і т. п. „Один світ" може і повинен бути в культурно-цивілізаційному розумінню, у духовій виміні загально-людських цінностей. Так можливо розумів це й сам Вилкі, тільки цього якслід не обробив і зараз потім помер, не маючи нагоди це ширше розробити. З цього скористали комуністи і комунізуючі й повели агітацію на свій лад і для своїх цілей, використовуючи загальний сентимент, бо сам клич припав людям до вподоби. Тому, що так сталось, так мало тепер чути в Америці про цей „один світ", про який не так давно ще всі писали і постійно говорили.

Ці самі чинники, що в Америці так переконливо про „один світ" говорили, тепер, коли приходиться ратувати малу частину цього одного світу, себто Европу, якось не говорять і не пишуть про „одну Европу", а про „дві", про західню, яку треба конечно й негайно ратувати, і про східню, яку можна б залишити Советам, якщо тільки вони нею вдоволяться і не будуть бодай наразі далі побільшати себе територіяльно. Як можна б заключати з цього, що тепер пишеться про останню Лондонську Конференцію, то західні демократії готові погодитись навіть на поділ Німеччини та залишити Советам половину цеї країни, а тим самим придбати їм ще одного сателіта.

Нам здається, що це дуже помилковий підхід до справи замирення Европи та її ратування з неволі й нужди. Як колись Злучені Держави, так тепер і Европа — тільки в далеко ширшому розумінні — не може бути поділена на дві половини: одну вільну, а другу невільничу зі сотнями мільйонів рабів. Совети вважають ділення Европи демократичними потугами безглуздям, маючи, річ ясна, на увазі „свою" одну Европу та змагаючи до неї при допомозі своїх пятих колон, що їх мають у всіх европейських країнах. Демократичні потуги спасають тільки вибрані ними країни, що було б зрозумілим, коли б вони водночас хоч говорили про це що буде далі з іншими европейськими країнами, що є в советській неволі.

Промова секретаря Маршала

НА КОНФЕРЕНЦІЇ ЗАКОРДОННИХ МІНІСТРІВ У ЛОНДОНІ.

Після трьох тижнів конференція Міністрів Закордонних Справ у Лондоні покінчилася невдачею в понеділок 15. грудня. Хоч невдачу можна було передбачити в самих початках внаслідок непримиримого становища советського міністра Вячеслава Молотова, то щойно його промова з пятниці 12. грудня довела до такого напруження між ним і представниками трьох інших потуг, що щезла всяка надія на можливість якогось позитивного осягу з конференції. Кінцевий крок в напрямі покінчення безуспішних зібрань поклав американський секретар стейту Джордж С. Маршал після своєї промови, яка є важним матеріялом для зрозуміння становища Америки й Західних Держав у хвилині історичного розламу. Подаємо її думки в скороченні:

Америка надіялася, що на цій конференції буде започатковане обєднання статочної Німеччини, яка могла б найти собі шлях до миру й свободи і до відродження через співпрацю з іншими европейськими державами. Злучені Держави мали ще більшу надію на наладнання австрійського питання. Тому саме тепер варт ствердити, де ми опинилися в цих справах.

Нам не вдалося дійти до згоди над договором для Австрії тому, що Советський Союз зажадав для себе маєтків і специяльних привилеїв в Австрії у такій кількості, що це переходить сили вільної Австрії. Коли б сповнити домагання Советів, то це сталось би хиба ціною незалежности Австрії та поломання давніших умов.

Щодо Німеччини, то насамперед нам невдалося погодитися над самим розумінням, що це є Німеччина. Три делегації годяться на те, що область Зари повинна бути відлучена від Німеччини й тісно злучена з Францією, а Советський Союз з цим не годиться. Щодо східніх кордонів Німеччини, то Потсдамський протокол ясно каже, що „кінцеве визначення західної границі Польщі повинно заждати аж до мирового вирішення".

Америка є того погляду, що треба спробувати встановити кордон, який хоч і давав би відшкодування Польщі, не став би Німеччині в дорозі до харчів і сирівців на Сході, від яких багато залежить її економічний добробут. Три делегації є того погляду, що треба створити негайно комісію для провірки границь. Совети відкидають це предявлення.

Так само не дійшли ми до згоди в справі поділу фінансових тягарів. Совети відмовилися подати інформації про те, що вони забирають з Німеччини як военне відшкодування. Советська делегація не згодилася навіть признати претенсії інших до німецьких маєтків, які Росія забрала самовільно під заслоною відшкодування. А чейже велику кількість продуктів забирають Совети з Німеччини. Важну частину німецького промислу передано велетенському советському синдикатові, мабуть раз на все.

Оці советські практики у Східній Німеччині перешкодили Німеччині сповнити свою частину при відбудові Европи. На ділі вони ще причинилися до того, що Америка й Англія мусіли від себе дати допомогу для втримання життя в Західній Німеччині. Не зважаючи на те все, советські представники відважилися ще на закид, що ця допомога дана на те, що б з Німеччини зробити „стратегічну базу проти демократичних держав Східньої Европи" ніби то для якихсь „експанзивних цілей".. Поминаючи недорічність таких закидів, коли б ми перестали давати допомогу сорок мільйонам німців в американській та англійській зонах, це призвело б до виголодження тамошнього населення.

Советська Росія домагається для себе і для Польщі відшкодування в сумі десять більйонів долярів, але на підставі вартости, яка панувала в 1938 р. Це значить, що тепер це було б уже пятнадцять більйонів. Коли б брати гроші на відшкодування з теперішніх приходів, то це тривало б двадцять років. Таке домагання не є в згоді з умовою в Потсдамі. Цього теж ніяк не можна осягнути на підставі теперішньої продукції і коли б на це згодитися, то це значило б тільки, що присуд смерти для кожного німецького уряду.

У Москві ми всі погодился, що сповнення економічних домагань залежатиме від політичного обєднання Німеччини, а ми навіть не могли погодитися, який буде засяг німецького господарства. З домагань Советів ясно, що згода на них перемінила б німецький нарід на невільників і стримала б теж видужання Европи. Коли б мала бути встановлена єдність господарська, то треба німцям признати самоврядування з правом відповідальности і треба б дати їм можливість правління на підставі законів і політичної свободи.

Німецький уряд, наставлений під владою Контрольної Ради був би безсильний і став би хиба фасадою, яка причинялась би до розєднання німців, бо самий уряд був би в інших руках. Простою правдою є, що теперішний поділ Німеччини прийшов внаслідок політики й практики окупаційних держав і лише окупаційні держави можуть перевести обєднання Німеччини серед теперішних відносин.

Три делегації, які беруть участь у теперішній конференції, виявили своє бажання здійснити такі постанови тепер і лише Советський Союз відмовив своєї згоди на це. З огляду на оці факти, здається, що неможливим є зробити якийсь поступ в цих справах. Тому я нерадо прийшов до висновку, що дебата над іншими справами, які є на деннім порядку, буде безуспішна. Тому ставлю внесок, щоб Рада Міністрів Закордонних Справ якстій взяла до уваги відрочення теперішньої сесії.

Микола Чубатий.

Як то справді було Першого Листопада 1918

До написання цеї статті заставив мене перемальований опис Першого Листопада, що появився на сторінках „Америки" з нагоди тогорічного свята Першого Листопада, а якого автором є д-р Л. Цегельський.

Скажу відверто, що за писання беруся нерадо, бо згадане нове видання Першого Листопада містить так багато особистого елементу автора, що серед наших американсько-українських обставин годі не стягнути на себе невдоволення, коли станеш писати навіть найбільше безсторонно про цю важливу подію нової української історії. А писати треба, бо такі події як Перший Листопад для українців не тільки історія, але також засіб виховання нових поколінь. Це саме склонило автора тих стрічок написати правду про Перший Листопад 1918.

Можу писати про цю подію з можливо найбільшою історичною обективністю тому, що теж і я був учасником Першого Листопаду, одначе не був ані послом, ані військовим командантом, ні міністром, тільки звичайним рядовиком. Негайно по перевороті став я першим урядовцем нового українського уряду таки ще у Львові, згодом в Тернополі та в Станиславові, тому мав змогу приглядатися всему без якихнебудь амбіцій чи причин справу насвітлювати інакше, ніж вона справді була.

Дотеперішна історія Першого Листопада.

Мабуть ніяка подія нашої нової історії не опрацьована так докладно та про ніяку подію не зібрано так багато матеріялу, як про Перший Листопад. З політичного боку говорить про нього критично відома праця Михайла Лозинського про українську революцію в Галичині. Михайло Лозинський, людина лівих поглядів, все мав неначе науковий та безсторонний погляд на діяльність батьківщини. В часі так званої українізації на Великій Україні перенісся на схід в надії, що зможе там служити українському народови, так й загинув там, як сотки інших західних українців, що мали таке саме переконання як він.

Про Перший Листопад з військового боку писав сотник Кузьма у своїй великій книзі „Листопадові Дні", опертій на матеріялі військового архіву, що йому стояв до ужитку. Видавництво „Червона Калина", основане у Львові, прямо поставило собі за ціль зберігати матеріяли про Перший Листопад у Львові та на провінції та дійсно зібрало тисячі документів, які насвітлюють справу перевороту Першого Листопаду не тільки у Львові, але також в більшости провінціональних міст Західної України.

Усі ці твори та фрагменти матеріялу висвітлюють ґенезу та переведення перевороту, як теж найблищі тижні по перевороті з усею докладністю та ясністю. Вони не насували дотепер ніякого сумніву, бо були оперті на матеріялі з першої руки, В додатку це були писані твори та матеріял достарчений людьми зовсім незаінтересованими в такій чи іншій кольоризації тої події. Ані один із авторів не був ні військовим командантом, ні міністром української держави. Всі ці твори насвітлюють з одного боку героїзм тих, що життя своє наражували, а то й віддали, для ідеї Першого Листопаду, з другого боку не закривають різних недомагань.

Довкола Першого Листопада абсолютно не витворилася ніяка леґенда неначе б переворот доконали Українські Січові Стрільці. Навпаки, всі описи підкреслюють виразно, яку ролю мав у цій події сотник Д. Вітовський, хорунжий Д. Паліїв та сотник Бубела; яку ролю мали Українські Січові Стрільці, яку ролю мала політична організація українців Галицької Землі. Тому немає потреби розвівати леґенди, якої нема. Перед нами є тільки сувора історична дійсність, якої теж нема потреби затемнювати, зокрема, коли її не попирається дослівно ніякими документами, а до того автор нового видання Першого Листопада був людиною особисто заанґажованою в цій події на провіднім становищі.

Перелицьована історія Першого Листопада.

Як один із рядовиків в часі Першого Листопада у Львові автор тих стрічок мав контакт з тими військовими колами, які створили Перший Листопад. Він брав тоді живу участь в життю академічної молоді у Львові. Рік скорше був навіть головою центрального товариства української академічної молоді „Академічна Громада" у Львові, де постійно заходили університетські товариші при зброї в часі відпусток чи прямо на розвагу. Зокрема заходило на Академічну Громаду багато військовиків австрійської армії. Вони не мали великих секретів перед своїми товаришами з університетської лавки та багато таємних річей відкривали.

Про що властиво йде в дотеперішній та в свіжо створеній історії Першого Листопада. Йде про справу основну, яка була роля політичних кол Західної України, а яка була роля війська в перевороті. Дотеперішна історія Першого Листопада признає, що політична організація краю мала поважні заслуги в організації західних українців на місцях, одначе льояльність членів Української Національної Ради для Австрії та брак всякого революційного духа серед українських послів були такі великі, що вони не дали їм змоги рішитися на революційний крок і вхопити владу в свої руки, навіть вже тоді, коли ця влада виховзнулася з рук австрійського уряду та лежала на дорозі. Цей брак революційного духа та рішучої постави політичного проводу доповнила молода військова генерація під проводом сотника Дмитра Вітовського. Вона натиснула на політичний провід та бравурним першо-листопадовим переворотом зробила це, що влада в Галичині опинилася в українських руках. Не сталося б це, так першого листопада 1918 року рано українці Львова й Галичини були б збудилися під польською владою.

Нове видання Першого Листопада приписує всю заслугу в цім перевороті політичним провідникам, зокрема трьом членам львівської делегації Української Національної Ради, І. Кивелюкови, д-рові Л. Цегельському та д-рові В. Панейкови. Вони мнимо мали б бути творцями революції Першого Листопада, а військові чинники тільки послушним інструментом в їх руках. Роля вожда українського війська в часі перевороту, сот. Дмитра Вітовського, мала бути марна, а роля формації Українських Січових Стрільців прямо шкідлива, мало не бунтівнича.

Дотепер такої історії Першого Листопаду не було, тому вважаю моїм обовязком вияснити правдиву історію Першого Листопаду і на підставі існуючих матеріялів і на підставі особистої обсервації. При тім справлю ці недокладности, яких багато закралося в новім перемальованім Першім Листопаді.

Проголошення Української Держави — Українська Національна Рада.

Безпосередну історію Першого Листопада розпочинає зібрання Західно-Української Конституанти, що відбулося

(Докінчення на 3 стор.).

Юрій Вухналь.

НА ГРУШІ

Повечерявши, Гриша Чухрай вийшов за ворота і глянув у бік сельбуду. Там уже горів вогник.

„Встигну ще на політчитанку" — подумав він і шугнув на город. Далі через тин — у сусідний садок і бур'яном тихенько до груші.

Ледве зліз на вершок, ще і груші не встиг зірвати, аж у дядька Клима на току рипнули ворота. В одну мить був би долі, коли б клята сорочка не зачепилася за сучок. Смикнув раз, удруге — дирчить, а не пускає. А дядько Клим уже ось — біля садка. Гриша принишк.

Дадько, поважно пихкаючи цигаркою, увійшов у садок. Пройшов біля дерев, підібрав кілька червоних яблук й груш, а потім повернувся й сів... під грушею, на якій сидів Гриша.

У Гриші затьохкало і похололо серце, а далі всього морозити почало, бо дядько Клим на всеньке горло гукнув:

— А цю-цю, Лапко, на!... Цю-цю, Лапко! — Потім невдоволено, але тихше: — Повіявся сучий пес...

У Гриші відлягло трохи від серця. Проте сидів і поворухнутись боявся.

В сусідньому саду хтось кахикнув. Дядько Клим упізнав кумів голос:

— Вечір добрий, Тихоне! Доглядать вийшли?

— Доброго здоров'я... Та вийшов, бо як не вийдеш, то й з гіллям обнесуть.

Тихон підійшов до сусіда й сів з ним під грушею.

— Да, народ тепер повівся нехороший. Нащо вже комсомольці і ті нишпорять по садках, — мовив далі Тихон.

„А ти хоч одного застав у садку, що ти язиком тріпаєш"? — подумав про себе ображено Гриша.

— Та хіба такі не обнесуть, як от Грицько Чухраїв, — додав Клим.

„Отака чортяка, ще й ляпає", — обурювався в думках Гриша .

Було досадно, а словом обізватись не можна. Доводилось сидіти й мовчки обурюватись:

„Ну, й народ. Як ти з ним житимеш? Пів клунка яблук усього нарвав, а він тобі з гіллям обніс", — перекривляв Тихона.

Сидіти ж було незручно. Одна нога заклякла, друга отерпла, — а поворухнутись страшно. Куми все балакали.

„Хоч би спати лягали, або що", — вже зі злістю подумав Гриша. — „До сельбуду так і силою їх не затягнеш, — спати хочеться, мовляв, — наморилися, а під грушею, бач, до півночі базікати можна... Ніж ото по-дурному патякати — пішли б краще до сельбуду та газету почитали, взнали б, що на світі діється. Он Пілсудський авантюру готує, а вам за вухом не свирбить. Натури дрібновласницькі... За грушу ту нещасну ладні до ранку сидіти..." — Мало не промовив уголос обурений Гриша. Але, згадавши своє нелегальне становище, прикусив язика і гірко подумав:

„От і будуй з такими соціялізм та ще в одній країні, коли він за грушу цілу ніч не спатиме!"

А куми балакали. Поговорили про косовицю, про молотьбу, а далі повели розмову про непорядки в сільраді.

Гриша мало не плакав:

„Бач, розбалакалися. Диви, які речисті, а на зборах, так і слова не доб'єшся".

І вже аж перед світом пішов Тихон у свій садок, а Клим закутався в сіряк і захріп під грушею.

Тоді Гриша тихенько зліз з груші, переступив через сонного Клима і з докором промовив:

— А ще середняк — центральна фігура нашої економіки — натура ти дрібновласницька!

Потім через тин і додому.

Надворі світало.

„ПОЛОВА ПРОБЛЕМА"

Коли Олексій Курочка побачив хатки села свого, де він уперше світ побачив і командировку на робфак одержав, — радісно закалатало серце Альошине.

Став „лицем до села", комір розстебнув, три значки витяг. МОДР'у на лівий бік почепив, значок Аерохему на правий, а Лікнеп посередині. Далі на село глянув сумно і зідхнув:

— Темнота велика, роботи непочатий край, — промовив сам до себе й увійшов у село.

Радо зустріли дома Альошу, а хлопці-товариші:

— Дайош тепер, Альоша, доповіді.

Альоша поважно:

— Зробимо, все зробимо!

У неділю біля сельбуду обяву селяни читали:

УВАГА

У сельбуді ввечорі буде: ПОЛОВА ПРОБЛЕМА зробить її товариш Олексй Гаврилович Курочка

— П-о-л-о-в-а про-бле-ма, — читає дядько Панас і запитує:

— Що воно за „проблема" з половою?

— Це посовєтському любов так називається, — пояснює Іван Микеша, комсомолець.

Увечорі в сельбуді повно: хлопці, дівчата понасходились. Вийшов Альоша, тези перед себе поклав:

Товариші! Якщо глянемо на полову проблему з боку діялектичного матеріялізму, взявши під кут зору сучасні економічно-суспільні відносини дівчини з хлопцем, то ми, товариші, скажемо, що й досі в нас лишалося багато буржу-

(Докінчення на стор. 4-тій).

ПРОПАМЯТНЕ ПИСЬМО В УКРАЇНСЬКІЙ СПРАВІ

— до —

ЗАГАЛЬНОГО ЗІБРАННЯ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ И СОЦІЯЛЬНОЇ РАДИ ОБЄДНАНИХ ДЕРЖАВ

— від —

ПАНАМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

(Переклад з англійського).

(Докінчення)

Коментарі лондонського журналу.

Внаслідок того совєтська російська політика супроти українців прибрала іншого обороту. Її звернено просто й систематично в цілковите політичне, господарське й культурне поневолення, денаціоналізацію та знищення українського народу. Хоча деяким українським культурним установам дозволено було продовжувати своє існування, одначе вони були позбавлені можливости будьякого поступу тому, що їм дозволено було йти лише шляхом комуністичної ідеольогії. Те саме відноситься і до українських письменників під Советами. Хто противився такій політиці або виказував хоч би лише найменші признаки українського національного почування, такого тавровано як зрадника російської революції, ставлено під наглий суд і вбивано або висилано до осадлених невільничих таборів на північ або на Сибір. Про один такий суд, що відбувся в початках 1930 р., один поважний лондонський журнал („Сатердей Рівю", з 18. січня 1930 р.) слушно написав, що „правдивою причиною до обвинувачення проф. Єфремова, Чехівського й інших, було змагання до винищення української інтелігенції через усунення її головних представників".. Коли це не вдалося, тоді большевизм вхопився другої зброї, а це терору й провокації. Цими засобами большевизм змагає до вбиття творчих сил Іншими словами — народовбивство.

Насаджений Кремлем голод в Україні.

Народовбивства допускалися кремлівські володарі з розмислом та безоглядно теж і на народних масах України. Нагода до цього трапилася в початках 1930 рр. Використовуючи український спротив проти большевицької системи колективізації, Совєтська Росія зорганізувала і підтримувала на Україні голод, жертвою якого — за консервативними обчисленнями — впало понад чотири мільйони людей. І хоч (як це сказано в резолюції, пересланій конгресові Злучених Держав) „Советський уряд добре знав про голод на Україні та хоча в його руках находилася повна контроля всіх харчових припасів у кордонах держави, то не зважаючи на все те, він не спромігся на жодні допомічні заходи з метою зупинити голод, або бодай злагіднити страшні його наслідки. Навпаки, голодову катастрофу використано як засіб до зменшення українського населення і до знищення українських політичних та культурних прав". Іншими словами — народовбивство.

Переслідування релігії.

Придержуючися цеї політики, Совети пробували також використати традиційну глибоку релігійну віру українців. Насамперед вони пробували досягнути це при допомозі звісних безбожницьких кампаній, нищення й безчещення церков, заборони релігійних богослужень і взагалі брутальним переслідуванням релігійних людей на кожному кроці. Коли ж це їм не пощастило й коли остання війна принесла віднову релігійних практик навіть серед таких, що для приподоблення владі їх залишили, Совети започаткували політику використання релігії на службу державі. З цією думкою вони наперед відновили Російську Православну Церкву й настановили Кремлівського ставленика її патріярхом. Потім вони розвязали Українську Автокефальну Церкву і приневолили її вірних приступити до російської церкви під проводом московського патріярха. Негайно після того вони звернули свою увагу на Українську Уніятську (або Грецьку) Католицьку Церкву. Єпископів цієї церкви нагло виарештовано негайно після покінчення війни і вкинено до вязниць; жоден з них уже не живе. Сотні священиків повбивано на місці. Міжтим і вірні зазнали такої самої долі. Вкінці весною 1946 р. московське радіо подало до відома, що Українська Католицька Церква „зірвала" свої звязки з Римом і стала частиною Російської Православної Церкви. У такий то спосіб безбожницькі володарі Кремля досягнули повну контролю над українською церквою — як Православною так і Католицькою в совєтських кордонах і тепер вживають її як інструмент для дальшого переслідування, винародовлення і винищування українського народу.

Придержуючися цеї політики у відношенні до українців, Совети почали насильно переселювати — особливо від закінчення останньої війни — маси українського населення з їхніх осель до Сибіру або в інші далекі околиці поза Україною. На опорожнені простори Совети пересаджували росіян або людей азійського походження. Таке переселювання було водночас і методою для придбання каторжних робітників для загально відомих невільничих таборів по цілому просторі Совєтського Союзу. Наслідок того такий, що у загальному числі біля 14,000,000 інтернованих у цих таборах є не пропорціонально велика кількість українців.

Дальшим доказом совєтської політики народовбивства, стосованої до українців, є сотки тисяч українських переміщених осіб в Европі поза совєтською сферою. Хоч як вони люблять свою батьківщину, проте вони відмовляються вертатися до неї, а в багатьох випадках боряться на смерть проти намагань Совєтів щодо насильного повернення їх на „родіну". Вони добре знають, яка доля жде їх під Совєтами з огляду на їхнє наставлення за свободу України і за їхнє протитоталітарне наставлення.

Таке то є положення українського народу, що найбільше витерпів і приніс найбільші жертви в недавній війні проти фашизму й нацизму, та геройські діла якого писані поломінними буквами на сторінках свободолюбної преси по цілому світі.

УПА — Українська Повстанча Армія.

Проте боротьба українського народу за свою національну свободу є сильніша ніж була колибудь раніше. Її сила виявляється — наприклад — вже в самім існуванні могутньої Повстанчої Армії (УПА), яка веде партизанські дії проти великих відділів совєтської, польської або чехословацької армій та поліції. Хоч вона діє поза відомою залізною заслоною, проте деякі вісті про подвиги УПА дісталися на сторінки американської, французької, швайцарської, голандської й іншої преси. Її ціль — допомогти до визволення України.

Україна це бочка пороху у Східній Европі.

Оцим ми з пошаною звертаємо увагу Загального Зібрання Обєднаних Держав, що совєтська відмова українському народові його національних вольностей, і їхня спроба винищити цей нарід як окрему національну, культурну та релігійну цілість — з одного боку, а енергійна українська боева протиакція проти оцього всього в обороні національної свободи з другого боку, перемінили сьогодні Україну в правдиву бочку пороху в Східній Европі, що є головною загрозою для постійного миру в цій частині світу. Щобільше: таке положення заперечує всі надії й аспірації людства, звязані з намаганням переможних націй встановити систему, що мала б бути підставою тривкого миру. Цю загрозу можна усунути тільки швидкою і рішучою акцією обєднаних в Загальному Зібранні демократичних народів.

Апель до Загального Зібрання Обєднаних Держав.

Беручи це все до уваги ми, підписані учасники **Панамериканської Української Конференції**, з пошаною прохаємо Загальне Зібрання створити міжнародну комісію для прослідження положення в Україні та для приготовлення справедливого й безсторонного звіту.

Ми теж прохаємо Загальне Зібрання, щоби на підставі такого звіту були пороблені відповідні заходи для спинення цеї політики народовбивства, якою користуються Совети у змаганні до знищення українського народу як національної спільноти лише тому, що цей нарід не перестає боротися за визволення зпід чужого ярма й панування.

Ми домагаємося, щоби народові України були забезпечені звичайні права людини, та, що більше, щоб Обєднані Держави поробили старання до встановлення в Україні демократичного уряду, що представляв би український нарід і був перед ним відповідальний та щоби представники нової демократичної України засіли в Обєднаних Державах на місце теперішніх наказних делегатів з Москви, які не репрезентують ані волі і бажань, ані інтересів українського народу.

Така демократична і відважна акція забезпечить Европі й світові нове й збільшене довіря до Обєднаних Держав, як речника демократичних ідеалів людства. Це закінчить стан неспокоїв і насиля, який запанував в Україні сьогодні. Це буде теж великим кроком вперед на шляху до усунення недовіря між самими потугами і до осягнення того тривалого й постійного миру, який виключно зможе врятувати світ від руїнацій нової світової війни, яка цим разом була б ще страшнішою, ніж усі попередні війни в цілій історії.

ПАНАМЕРИКАНСЬКА УКРАЇНСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ:

Степан Шумейко, голова делегації Українського Конгресового Комітету Америки (Поштова скринька 721, Чорч Ст. Анекс, місто Ню Йорк).

о. д-р Василь Кушнір, голова делегації Комітету Українців Канади (701 Мекінтайр Билдинг, Винипег, Манітоба, Канада).

о. Микола Іванів, голова делегації Товариства Приятелів Української Культури в Бразилії (Поштова скринька 580, Куритиба, Парана, Бразилія).

Іван Григоращук, голова делегації Обєднаного Українського Комітету Республик Аргентини, Парагваю й Уругваю (Кале Вікторія 676, Буенос Айрес, Аргентина).

Місто Ню Йорк, 21 листопада, 1947.

Д-р Володимир Галан.

ПРАЦЯ

Злученого Українського Американського Допомогового Комітету

Дім та праця в Парижі.

Не було другої справи, де наші фахові підшептярі зуміли б себе так „проявити", як як саме підшептами в справі закупна Дому ЗУАДК в Парижі. Безумовно буде цікавим для нашого загалу почути в цій справі **правдивий** голос та дізнатись, пощо куплено Дім в Парижі та яку працю в ньому виконано до тепер.

Дім в Парижі закуплено ще в січні 1946, а головна трансакція запису на ЗУАДК перейшла щойно в листопаді 1946 р. Пропозицію закупна зробив Допомоговий Комітет, мотивуючи його потребою для приміщення новоприбуваючих скитальців з Німеччини, Австрії та Італії. Люди ці без ніяких документів не могли навіть вийти на вулицю міста і треба було приміщувати їх прямо в церкви, де вони днювали і ночували, доки не одержали права побуту у Франції.

О. Майор Горошко, капелян Канадійської Армії, та о. д-р Кушнір по своїм повороті з Европи це підтвердили, зазначуючи, що за один американський доляр (заява о. Горошка) можна дістати побут для одного українця в Франції. Зараз на тих зборах Управа ЗУАДК рішила вислати до Франції $10,000, щоби вратувати життя 10,000 українців!

Ось ці давні події пригадують дійсний стан справи усім критикам, які дуже часто вважають, що поміч до Франції була непотрібна і т. д. Діялось це тоді, коли до Німеччини та Австрії наш Комітет Допомоговий не мав вступу взагалі і одинока можливість контакту з Австрією і Німеччиною була через Париж та інші осередки нашої еміграції, як Рим та Брюсель. І тільки тому Комітет висилав туди поміч, щоби вдержати організаційний звязок та використати його до несення помочі нашим таборам в окупованих краях.

Хто приміщується в Домі?

Найкращу відповідь на це дає звіт Ради Суспільної Опіки в Парижі, яка завідує цим домом:

1) Діточа школа, **для якої** придбано лавки та **столи**, а дітям видано 571 безплатних обідів.

2) Їдальня для харчування переїздних скитальників, яким видано 3,568 безплатних обідів, за які Комітет **видав 50,-885** фр.

3) Новим скитальникам, які прибували до Парижа голі, босі, без паперів і засобів до життя, видавано крім харчу і грошеву допомогу, оплачувано кари за перехід кордонів без візи та давано позичку на переїзд до місця праці. Таких допомог видано на суму 65,106 фр., з чого на рахунок РУАДК виплачено суму 26,050 фр.

4) Для згаданих переїзджаючих скитальників влаштовано в Укр. Домі **гуртожиток** та закуплено для цього потрібний інветар.

5) В домі сьогодня приміщуються майже **всі українські організації** в Парижі.

6) В домі Сестри Служебниці ведуть лікарську Амбуляторію, відвідують хворих і вдержують магазин одежі та харчів для новоприбуваючих скитальників.

7) В цьому домі приміщується теж урядова **Філія Злученого Українського Американського Допомогового Комітету**, зареєстрована французьким урядом та під опікою Американської Амбасади в Парижі.

Поминаючи усі наведені **матеріяльні** користи, які в десятеро вже перейшли вартість купна самого дому, треба згадати за його **національну** вартість. Для його купна треба було одержати дозвіл міністерства закордонних справ Франції, дозвіл Вимінного Уряду, дозвіл американського уряду, перевести на французьку мову усі наші дозволи, чартер та статут і передати це міністерству закордонних справ та державній поліції в Парижі. Престіж нашої організації зріс до цього ступня, що міністерство закодонних справ листом з дня 16. грудня 1946 р. ч. 6788 у відповіди на внесене мною прохання з дня 5. грудня 1946 р. дало дозвіл ЗУАДК спроваджувати до Франції наших громадян на переходові візи до інших країв. Такий дозвіл одержав тоді Жидівський Комітет (Джуїш Джойт Реліф та ЗУАДК). В часі моїх відвідин в лютні 1947 в головній кватирі французької окупаційної армії в Баден-Баден на само згадку, що ЗУАДК має свій дім в Парижі, французький полковник обіцяв усю поміч для переселення наших людей та прийняття нашого представника як звязкового при головнім командуванні в Баден-Баден.

Треба тільки людей і фондів, навіть не дуже значних, щоби використати усі можливості, які розкрились перед нами.

Не мож забути і цього престіжу, який ми здобули між американськими допомоговими організаціями та урядовими чинниками, маючи свій дім та офіс в столиці Франції.

Коли зробити підсумку матеріяльної, моральної та національної користи з набуття дому в Парижі, то кожний, хто трохи визнається в справі, скаже, що це була може найкраща інвестиція **ЗУАДК**, яка вже оплатила себе стократно і має величезні вигляди на майбутнє. Треба тільки людей до праці, людей не тільки з великими планами, але людей сильної волі і сильної **думки**. Можливости харитативної, культурної та політичної праці у Франції такі **великі**, що усі наші сили там згуртовані замалі, щоби **використати цей** терен у сотій частині. Через те темні пляни всяких спеціялістів від ловлення риб в мутній воді, поширювання сплетень та наклепів знов розплилися наче морська піна.

Український дім в Парижі, на якім повівають американський, український та французький прапори, буде і надалі символом невтомної **праці** американських українців, бо працею виріс Злучений Американський Допомоговий Комітет і **працею** буде далі вказувати шлях.

Як то справді було Першого Листопада 1918

(Докінчення зі стор. 2-гої)

18. жовтня 1918 року у Львові, а не 16. жовтня, як подано в новім виданню Листопаду. На цім зібранню конституанта операючися на маніфесті цісаря Карла проголосила не „автономію, східної Галичини та північної Буковини", як подає автор, тільки українську державу на всіх етнічних територіях бувшої Австрії та Угорщини, не пориваючи одначе звязків з Габсбурґами. Ця постанова Західно - Української Конституанти була дня 19-го жовтня публично проголошена народові. Українська Конституанта, зложена з послів до австрійського парляменту, палати панів та галицького й буковинського соймів, доповнилася представниками партій та академічної молоді та перетворилася в „Українську Національну Раду" під проводом Евгена Петрушевича, як законодатне тіло нової української держави злученої федеративно з Австрією.

Так утворена „Українська Національна Рада" зовсім не думала переймати влади в краю бо політичний провід західних українців покладав всю надію на це, що австрійський уряд згодиться їм передати владу в цій новій державі добровільно. Саме тоді, коли поляки та чехи, виразно заявивши відділення їх території від Австрії та прилучення їх до незалежної Польщі зглядно Чехословаччини, підготовляли захоплення влади силою, західні українці не заявили свого прилучення до Української Держави над Дніпром, тільки у своїм безмежнім леґалізмі ждали на постанову віденського уряду, якою він сам передавав би їм владу над українськими територіями. Слід додати, що проти того держання за полу Відня гостро протестували ліві партії та молодь.

Найкращим доказом того може бути той парадокс, що негайно по проголошенню української держави 19-го жовтня ціла президія Української Національної Ради з головою Е. Петрушевичом виїхала до Відня, щоб там „пильнувати української справи". У Львові лишили тільки делегацію У. Н. Ради, під проводом Івана Кивелюка, людини чесної та глибоко ідейної, яка мала організувати край політично, а не військово. Це й вона зробила. По повітах були потворені Повітові Українські Національні Ради, що справді стали помічними в перебиранню влади в краю, коли у Львові стався переворот.

Брак одначе був для них проводу з центра, що скоро виявилося по перевороті. Повітові УНРади не тільки призначували та міняли собі повітових комісарів, але в пограничних повітах (як в Перемишлі) вели навіть заграничну політику, переговори з поляками, що згодом важко затяжило на веденню війни з Польщею. Заведення польсько-української лінії в Перемишлі та спинення військовиків від висадження мосту на Сяні відкрило дорогу наступові поляків на Львів зі заходу.

(Кінець буде).

HEALTH HINTS

("Health Hints" is a regular contribution to this paper by The Medical Society of New Jersey. Questions should be addressed to the Office of the Society, 315 West State Street, Trenton 8, N. J.)

THE SEVEN AGES OF MAN

WHEN we remark that a friend of ours is "getting pretty old," we should explain in just what ways our friend shows signs of aging, for physicians have defined seven different ways in which people grow older.

In fact, every one of us has, at all times, seven different ages. Let's consider the "seven ages of man."

First, there is our "chronological" age, which refers simply to the number of years a man has lived. How much younger or older than his chronological age he may actually be, depends upon the six "measuring sticks" of age that follow.

Second, we all have an "anatomical" age. During life, our cells, tissues and organs go through a cycle: they appear, grow, reach maturity, decline and eventually atrophy or disappear. These changes go on at different rates in different people and in different parts of the same person's body. Therefore, we may be "older" in the teeth than in the eyes, or "younger" in our lungs than in our heart.

A third "age of man" is his "physiological" age. This refers to the way in which our various organs and tissues perform their functions. For example, our nerves may react more slowly or our skin may become less elastic.

The fourth measuring stick is our "psychological" age. Our mental and emotional phases wax and wane more slowly than our physiological powers. Some people reach their greatest emotional capacity at a late age, producing their finest works of art or doing their greatest deeds in statesmanship after the "age" of seventy years. Others may shine brightly in youth but seem to have "burned out" by the time they reach forty. Sometimes a new job or an abrupt change of home surroundings will awaken mental powers, interests and drives in a person of advanced years that he never dreamed were in him.

Fifth, there is our "pathological" age. Sometimes an acute illness will cause permanent damage to certain organs of the body. Thus a man may be older because of an acute pathological accident. Again the aging process may be speeded up by errors in the management of our daily lives. The use of cathartics, sedatives, tonics, vitamins and food fads, unguided by professional advice, is a common cause of this type of aging.

The sixth "age of man" is his "statistical age." This term refers to our life expectancy and it varies with our sex, occupation, place of residence, racial background and the amount and quality of medical care we receive.

Finally, every man has an "hereditary" age. Hereditary age recognizes that a long-life ancestry tends to make long-lived men. Roughly, the ages of our grandparents, uncles, aunts, granduncles and grandaunts, might be averaged and called our hereditary age. This is speculative, but nevertheless the man of sixty whose forebears averaged ninety-five at death, is potentially a far different man from one of sixty whose ancestry averaged only forty-five years.

How old are you?

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮКЕСЛ, ПА.

Українські коляди у міжнародній програмі й по радіо.

Злучені українські хори, а це „Сурма" з громади Нюкесл і „Кобза" з громади Шерон, Па., відспівають українські колядки і щедрівки в „Давн Тавн", в Нюкесл на міжнародній програмі коляд, в пятницю 19. грудня в 8.30 вечером. Упродовж пів години будуть тисячі слухати наших коляд під орудою о. С. Мусійчука і молодого артиста - скрипака — Андрія Ліска.

Ці самі злучені хори відспівають українські коляди і щедрівки по радіо зі стації в Шерон WPIC, на українське Різдво, себто 7. січня від 7.30 до 8 вечір.

—o—

МІСТО НЮ ЙОРК.

Поширення праці для нових емігрантів.

По кількох місяцях застою і нечинности Жіноча Секція У. З. Д. К. розпочинає наново працю в користь наших скитальників. В цій справі відбулися дня 3. грудня наради, на яких рішено оживити працю в двох напрямах: 1. для скитальників за морем, які потребують одягу й харчів; 2. для скитальників, які прибувають до Америки і потребують початкової помочі, а це мешкання й праці.

Також Жіноча Секція рішила відсвяткувати згідно з нашою старо-українською традицією Щедрий Вечір спільною вечерою в неділю 18. січня в шкільній авдиторії при 6 вул. в Ню Йорку.

В останніх числах „Свободи" появились заклики У. З. Д. К. в Филаделфії, щоб наші громади знова повели в себе акцію за збіркою убрання. Тут треба додати, що до давних скитальників приходять нові, а це, члени У. П. А. — голі, босі, голодні й хворі. Нашим жінкам і матерям не треба більше пояснень в цій справі. Вони, як це бувало в кожній подібній акції, повинні відізватись на заклик нашого Допомогового Комітету. Збираймо знова убрання між своїми і чужими, бо там зима вже настала, а доля наших рідних на скитальщині не лише не покращала, а ще погіршилася. Головно памятаймо на тих, що по літах виснажуючої боротьби і ненормального життя по лісах в голоді і холоді, ждуть від американських українців належної допомоги. Котра громада перша?

Щодо справи помочі новим емігрантам тут в Америці, то нам всім треба серіозно над тим призадуматись. Ці люди, хоч охочі до праці і дуже скромні в своїх вимогах, потребують початкової допомоги. Їм доконче треба помогти вишукати мешкання, дістати „сошел секюріті" і знайти працю. Це відноситься головно до тих, які не мають родини, ані знайомих. Вказаним було б, щоб наші громади, а головно жінки поза Ню Йорком, вишукували мешкання і негайно давали знати Жіночій Секції в Ню Йорку.

Така поміч є конечна і наша нова іміграція має повне право від нас цього ждати. В менших містах від Ню Йорку, наші люди мають свої доми і часто дві-три кімнати стоять неуживані. З тих кімнат може бути подвійна користь, а це добродійство для наших нових іміграртів і користь грошева в формі ренту. Отже не легковажмо цеї справи і не ждім, щоб люди іншого походження давали нашим людям мешкання і працю. Зробім це самі і то сьогодні, бо завтра може бути запізно.

На кінець Жіноча Секція У. З. Д. К. взиває все наше громадянство до збірки одягів і взуття для наших скитальників. За кілька нечинних місяців у наших домах знова призбиралося дещо непотрібної нам одіжи. Не держімо її молям на поживу, а пішлімо нашим скитальникам через Жіночу Секцію.

Адреса:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
Unitarian Collection Warehouse
31 E. 35th St., New York 16, N. Y.

Всякі повідомлення про мешкання для ново прибуваючих іміграртів пишіть на адресу:

Women's Auxiliary
United Ukrainian Relief
P. O. Box 261, Station D.
New York 3, N. Y.

—o—

АСТОРІЯ, Л. АЙ., Н. Й.

Листопадове Свято.

Народня пословиця каже: „Ліпше пізно, як ніколи". Так і з нами. Аж 30 листопада Асторійська громада спромоглася відбути Листопадове Свято. Того дня в годині 4 сполудня відбулася в церкві Чесного Хреста в Асторії панахида за поляглих героїв, яку відслужив о. С. Коляр, ЧСВВ., місцевий парох і о. Сотер Голик, ЧСВВ., який недавно прибув з Европи. Негайно потім в церковній залі відбувся концерт, улаштований самою молодю Асторійської громади під управою М. А. Сенькова.

Головним бесідником був о. Голик. Він на підставі власних спостережень і історії зясував Листопадові Дні в Західній Україні, а з окрема у Львові в р. 1918. Промовець пригадав, яке то було тоді одушевлення серед усього народу, і як він самий переживав цей зрив молодечим почуванням молодого студента.

Порівнавши ті часи народнього зриву перейшов промовець до порівнання їх з теперішніми часами, коли то український нарід живе під окупантами, а велика його кількість викинена недолею рідного краю опинилася на чужині як скитальці. При кінці своєї промови взивав бесідник приявних до невтомної праці для допомоги визвольній боротьбі.

Після концертової програми, яка складалася з пісень і деклямацій промовив ще В. Врублевський про недолю серед скитальників і взивав до складки на допомогову акцію. Збірка принесла $41.25. Свято покінчилося відспіванням гимнів.

Петро Гринишин.

—o—

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

Рідкий Ювилей.

Не много людей доживає срібного подружого ювилею та вже таки дуже мало може дочекати золотого ювилею. Громадяни Яків і Марія Борецькі з Ню Гейвен Конн., є такими щасливцями, бо дня 9 листопада обходили свій Золотий Ювилей подружого пожиття.

В неділю прибули Ювиляти з гістьми на службу Божу та отримали з рук свойого пароха о. Антона Борси Господнє Благословення. Отець парох промовив до Ювилятів та гостей і пригадав їм молитву, якою молода була благословенна тому пятьдесять літ:

„І узриш сини синов твоїх даже до третяго і четвертяго рода вкупі со мужем твоїм".

З церкви удалися всі до листовської салі, де вже заздалегідь Брацтво св. Михаїла, котрого Ювиляти є довголітніми членами, прийняло Ювилятів бенкетом, яким проводив о. Борса, покликаючи до слова бесідників, товаришів і приятелів Достойних Ювилятів. Один з промовців п. Николай Хабінець, завізвав гостей, щоби утривалити і удостойнити сьогоднішній ювилей ділом милосердя, і зложили жертву на наших бідних скитальців. Збірку зараз переведено, дала $95.60. При добірній орхестрі гості забавлялися ще й по бенкеті.

Слід зазначити, що донечка Ювилятів Теодозія є не тільки доброю дитиною своїх родичів, але й доброю дитиною свойого народу. Вона перевела, між іншими, на англійську мову повість Івана Франка „Захар Беркут" і видала власним коштом. Кромі доньки Теодозії Ювиляти мають ще дві доні в Україні та про їхню долю тепер нічого не чути.

Слід згадати, що громадяни Стасюки і Созанські найбільше поклали труду, щоб цей прекрасний і рідкий ювилей випав якнайкраще.

Приятель.

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

На ціли Конгресового Комітету жертвували: Філія Українського Конгресового Комітету в Дітройт, Миш., з віча, що відбулося 30. листопада, $260; М. Сепик переслав $200 зі збірки на вічу, яке відбулося в Филаделфії, Па., дня 23. листопада, старанням відділу Українського Конгресового Комітету; Злучені Українські Товариства при церкви св. Тройці з Йонгставн, О., $100.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

НА ГРУШІ.

(Докінчення зо сторони 2-гої)

азно - інтелігентсько - міщанських традицій. У нас, товариші, як посидів з дівчиною, то такого наговорять, що тільки держись. А як дівчина дитину приведе, тоді хоч погибай, а це невірно, що ми, товариші, так на цей факт дивимось, бо взагалі: діти — квіти майбутнього...

Далі Альоша почав таке казати, що й дівчата червоніли і хіхікали в хустки, а хлопці горнулися до дівчат і шепотіли на вухо таке, від чого дівчата ще більше прискали сміхом.

Кінчати доповідь Альоші не пощастило. У кутку хтось засопів, далі щось гупнуло, а ще далі:

— Ти чого, барбос, до моеї дівчини лізеш?

— А тобі яке діло, може я хочу проблему ров'язувати!

Всі посунули в куток і Альоша почув:

— А, так ти проблему з моєю дівчиною розв'язувати будеш, своєї тобі мало?!

— Та бий, я його знаю! — вигукнув хтось басом.

Усе злилося докупи, було чути вигуки й важке гупання. Альоша присів під стіл.

— А де той гад, що проблеми навчає? — заревів десь близько ображений голос.

Альоша порачкував під лавами до дверей. — Пом'ятий, насилу надвір вискочив, чорний „реглан" Альошин був розпанаханий.

„Темнота ж, та все на плечі наші", — думав він і, як вітер, летів додому.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

—o—

БРОНКС, Н. Й. — **Річні збори** Тов. Любов. від. 298, відбудуться в суботу, 20. грудня, в год. 7:30 ввечір, в церковній галі, 1745 Вашингтон Еве. — В. Морозович, секр.

ДЖЕРЗІСИТІ, Н. ДЖ. — Повідомляємо, що збори Тов. Укр. Січ, від. 170, відбудуться в неділю, 21. грудня, в год. 6. вечером, в У. Н. Дому, 181-183 Фліт ул. Зогляду, що це останні збори цего року, просимо всіх членів прийти, вирівнати свої вкладки і назначити день річних зборів. Хто має знайомих, або дітей чи внуків просимо вписати в члени У. Н. Союзу. — П. Мелень, предс.; О. Логин, кас.; І. Крабар, секр.

БАЙОН, Н. ДЖ. — Подаємо до відома членам Тов. ім. Т. Шевченка, від. 281, що **річні збори** відбудуться в пятницю, 19. грудня, в годині 8. ввечір, в гали У. Н. Дому, 33-35 В. 19. вул. Просимо всіх членів прийти хоч раз врік. Буде звіт урядників і контр. комісії. Маємо дуже важні справи до полагодження і буде вибір уряду на 1948 рік, тому ваша приявність конечна. — І. Довгань, предс.; С. Кебало, кас.; Л. Бачинський, секр.

ПАСАЙК, Н. ДЖ. — Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 142, відбудуться місячні збори в суботу, 20. грудня, в українськім домі під ч. 237 Говп евеню, в годині 7. вечір точно. Просим шановних членів і члениць прийти на збори. — М. Припхан, рек. секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Савт). — **Річні збори** Бр. св. О. Николая, від. 293, відбудуться в суботу, 20. грудня, в годині 8:30 ввечір, в залі церкви св. Миколая, 258 — 19. вул. На деннім порядку: звіти з цілого року і вибір уряду. — І. Ластовецький, голова; Анна Томашевська, кас.; Марія Демидчук, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Юрія, від. 239, відбудуться в суботу, 20. грудня, точно в год. 8. ввечір. Біжучі справи буде полагоджувати секретар вже від год. 6:30 ввечір. Зогляду на важні справи до вирішення, приявність усіх членів конечна. — Уряд.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Тов. Калина, від. 459, повідомляє своїх членів, що **річні збори** і вибір уряду на 1948 рік відбудуться в неділю, 21. грудня, в Укр. Централі, 180 Вілйем ул., в годині 3. пополудні. Пригадуємо членам, що кампанія за приєднування нових членів ще в повнім русі, тож просимо привести нових аплікантів на ці збори, а секретар виповнить аплікації. Також будуть важні справи до рішення і справа Тов. забави. — За уряд: Г. Біленький, предс.; А. Буган, кас.; І. Кміт, секр.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 5. грудня 1947 року помер у 55. році життя

МИКОЛА ДОРОФЕЙ,

довголітній член Тов. У. Н. Дому, відділ 316 У. Н. Союзу в Рачестер, Н. Й.

Покійний походив з села Путятиниць, Галичина. Полишив у смутку жену Наталку і дві дочки: Анну і Софію, двох зятів і дві внучки, брата і сестру.

Похорон відбувся з церкви св. Йосафата при участи двох Товариств: Тов. У. Н. Дому і Тов. ім. М. Драгоманова. Поховано його на Holy Spulchre Cemetary. — В. Й. П.!

В. Іванців, секр.

Дня 9. грудня 1947 року померла в 51. році життя

АННА МАТУРНЯК,
з дому Баранюк,

члениця 199 відділу У. Н. Союзу в Емгерст, Масс.

Покійна походила з села Попівці, пов. Броди, Західна Україна. Полишила у смутку мужа і четверо дітей. До Союзу належала від 1924 року. Тіло покійної поховано на цвинтарі св. Духа в Савт Дірфілд, Масс. — В. Їй П.!

Г. Матурняк, секр.

ПОШУКУВАННЯ

ПАСАЦЬКИЙ ДАНИЛО
(син Михайла)
з села Олеші, повіт Товмач, пошукує стриечного брата
СЕМЕНІВ МИКОЛИ
(син Павла)
з села Олеші, повіт Товмач. Прошу голоситись до:
TELLE KACZUR
2197 Rose St., Baltimore, Md.

ТАРЗАН, ч. 1749. Тарзан діє.

Саме тоді, як перемочений і перестрашений леопард притаївся на даху притулку Джени...

...наступила спокійна хвилина серед бурі. Миттю кинувся Тарзан в сторону ріки.

А далеко в долішнім бігу ріки дряхла колиба летіла на стрічу водопаду.

Тарзан знав, що як колиба допливе до водопаду, вона розібється на кусні.

Тому без надуми вскочив пан джунглів у дику воду.